

**ESPOO
ESBO**

Espoon kaupunginkirjasto osallisuuden mahdollistajana: Case Entresse

Suunnittelija Jaakko Tiinanen, Espoon
kaupunginkirjasto

ESPOO
ESBO

*mutta me väitämme:
on olemassa toisia ääniä
toisia tapoja luoda
monia tapoja elää*

*ja me aiomme tulla kuulluiksi
ja kuulluiksi ja kuulluiksi
(Charles Bukowski)*

ESPOO
ESBO

Mikä kirjasto?: Lähtökohtana laaja perustehtävä

Yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteena on edistää väestön **yhtäläisiä** mahdollisuuksia

- sivistykseen,
- kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen,
- jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen,
- kansainvälistymiseen
- sekä elinikäiseen oppimiseen

Kirjaston toimenkuva on niin laaja, ettei siitä lähtökohtaisestikaan voi selvittää yksin → tarvitaan monenlaisia kumppanuuksia

ESPOO
ESBO

Espoon kaupunginkirjasto lukuina

Mitä teemme (vuoden 2014 kansallisesti seuratut tunnusluvut):

- 4 059 047 lainaa
- 3 427 791 käyntiä
- 3615 tapahtumaa

Millä resursseilla:

- 16 toimipistettä
- Noin 200 työntekijää, lisäksi avustavissa tehtävissä työharjoittelijoita ja -kokeilijoita, siviilipalvelusmiehiä ym. (50-100htv/vuosi)

Miten kuntalaiset sen kokevat:

- Käyttäjät antamien arvosanojen (asteikko 1-5) ka 4,33 ja ei-käyttäjien arvioiden 4,05 (Kaupunki- ja kuntapalvelututkimus)

ESPOO
ESBO

Mikä Entressen kirjasto?

- Espoon kolmanneksi tai neljänneksi suurin kirjasto (mittarista riippuen)
- Toimii Espoon keskuksen alueella, jolle on leimallista monikulttuurisuus
- Fyysisesti sijoittuu kauppakeskukseen rautatieaseman välittömään läheisyyteen
- Perustettu vuonna 2009 (jolloin vanha Keski-Espoon kirjasto lakkautettiin)

ESPOO
ESBO

Mitä espoolainen kirjasto (esim. Entresse) konkreettisesti tarjoaa?

- **Kokoelmat:** kirjallisuus, musiikki, elokuvat, pelit
- **Ihminen tavattavissa:** kasvokkainen asiantuntija-apu kaikissa kansalaisen tietotarpeissa (lukemista lapselle, norjalaista ympäristöpoliittista ajankohtaistutkimusta, mistä saada taloudellista apua jne.)
- **Tila vailla velvoitteita:** ajanvietto, kohtaaminen, työnteko, yrittäjäyys – myös aktiivinen toimijuus esim. tapahtumia järjestämällä
- **Osallisuus tietoyhteiskunnasta:** tietokoneet ja verkkoyhteydet, opastus tietotekniikan käyttöön
- **Kulttuuritapahtumat:** kirjailijavierailut, satutunnit, loruttelu ym.
- **Omaehtoinen, yhteisöllinen tekemällä oppiminen:** pajatoiminta (makerspace)

Mitkä asiat määrittävät kirjastoa?

- Luonne universaalipalveluna (paitsi järjestämisläinsäädännön näkökulmasta myös käyttöasteeltaan)
- Vapaaehtoisuus
- Radikaali avoimuus
- Nopea muutos: digitalisaatio ja automatisaatio koskettavat kirjastoa voimakkaasti

(Vrt. Espoon kaupunginkirjaston arvot sivistys, yhteiskuntavastuu, rohkeus ja osaaminen)

ESPOO
ESBO

Millä tavoin teemme muutosta?: Kokeilemalla kehittämisen kulttuuri

- Myönnämme, etteivät sen paremmin asiakaskunnan tarpeet kuin toimintaympäristökään ole staattisia.
 - Tartumme rohkeasti ja ketterästi monenlaisiin aloitteisiin ja toiveisiin organisaation sisältä ja ulkopuolelta.
 - Uskallamme jakaa omistajuutta ja vastuuta -> jokainen työntekijä voi olla itselleen merkityksellisen muutoksen projektipäällikkö
 - Uskallamme oppia -> tunnistamme ja myönnämme myös epäonnistumisemme, ja käsittelemme ne yhdessä
 - Tunnistamme, että elämme rajallisten resurssien toimintaympäristössä
- > Luopumisosaaminen nousee avainkompetenssiksi.

ESPOO
ESBO

Mistä puhumme kun puhumme osallisuudesta?

- Osallisuusajattelu on monella saralla pinnalla
 - Kasvatuksen kentällä: sorrettujen pedagogiikka (Freire), emansipatorinen pedagogiikka
 - Muotoilussa: co-creation, participatory design (vert. yleisen designisaatiokehitys)
 - Yhteiskuntatieteissa: osallistava tutkimus
 - jne.
- Myös määritelmien kirjo on rikas!

ESPOO
ESBO

Jännitteisen ilmiön ydin on kuitenkin paikannettavissa

- Emansipaatio, vapautuminen ulkoisista kahleista
- Toimijuuden vahvistaminen:
asiakkaat/kuntalaiset/kansalaiset objektista
subjektiksi
- Hierarkkisten rakenteiden purkaminen

Suhtautuminen osallisuuteen heijastuu herkästi myös
termivalinnoissa: osallistaminen vrt. osallisuuden
tuottaminen/mahdollistaminen

ESPOO
ESBO

Millä eväillä luomme elävää osallisuutta?

- Voimavarakeskeinen lähestymistapa -> osallisuuden määrittäminen asiakkaiden omilla ehdoilla (irtautuminen ongelmakeskeisestä ”inkluusiota lääkkeenä eksklusioon” diskurssista)
- Moninaisuus läpäisee koko organisaation (tavoitteellisella rekrytoinnilla huolehditaan siitä, että henkilöstö heijastaa väestöä) -> irtautuminen toiseutta luovasta ajattelusta myös työ- ja kahvihuoneissa
- Luottamus -> suostuminen tasavertaiseen dialogiin asiakkaiden kanssa, aito osallisuus tarkoittaa asiantuntijan oikeassa olemisesta luopumista ja jatkuvaa haastetuksi tulemaan suostumista (irtautuminen ”minä tiedän paremmin, millä tavalla ja mihin kuntalaiset haluavat osallistua” ajattelusta)

ESPOO
ESBO

Yhteystiedot: Jaakko Tiinanen
(jaakko.tiinanen@espoo.fi, 043-8254847)

Vastaa kernaasti aiheeseen liittyviin kysymyksiin ja tullen kernaasti myös käymään dialogia em. teemasta erilaisissa tilaisuuksissa.